

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)
ПОЛІТИЧНА КОНФЛІКТОЛОГІЯ**

Розробник:
СЕНЬКО Інна,
Старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Гарант ОПІ:
ПРИХОДЬКО Сергій,
к.політ.н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2023 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Політична конфліктологія
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Сенько Інна, старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін <i>Контакти:</i> ауд. 409 (навчальний корпус № 4) e-mail: senko.inna@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/senko-inna-myhaylivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	052 Політологія <i>ОПП Політологія</i>

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань з політичної конфліктології, оволодіння практичними навичками врегулювання політичних конфліктів різних рівнів та боротьби з наслідками стресу, вмінь контролювати конфліктну ситуацію, а також вмінь позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

Основні завдання навчальної дисципліни: одержання теоретичних знань з основних питань політичної конфліктології (аналіз соціальних і політичних конфліктів у всіх їх формах і проявах; вивчення причин, сутності, форм і динаміки політичних конфліктів, а також шляхів їхнього запобігання та розв'язання); засвоєння основних понять та категорій політичної конфліктології; визначення основних закономірностей виникнення та розвитку конфліктних ситуацій та конфліктів; вироблення навичок застосування отриманих теоретичних знань на практиці.

Методи навчання: словесні методи (лекція), практичні методи: робота з навчально-методичною літературою (конспектування, підготовка реферату, методи самостійної роботи вдома (усні та письмові домашні завдання), методи формування пізнавальних інтересів (метод використання життєвого досвіду), методи усного контролю (усне опитування), методи письмового контролю (написання схем, таблиць), комп'ютерні і мультимедійні методи: (використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання в системі Moodle, Google Meet)

Компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні:

ЗК 01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,

техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань, діяти політично й соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність аналізувати публіч

ну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Результати навчання, РН:

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

РН18. Здійснювати політичну просвіту і розвивати політичну культуру громадян, вибудовувати свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	052 Політ_2021 Денна форма				
	усього	у тому числі			
л		сем	лаб	с.р.	
Тема 1. Проблема конфліктності в історії суспільно-політичної думки	12	2	2	-	8
Тема 2. Концепції політичних конфліктів в умовах глобалізації	9	-	2	-	7
Тема 3. Конфлікт як соціальний феномен	11	2	2	-	7
Тема 4. Політичний конфлікт як прояв соціальної напруги і різновид соціального конфлікту	9	-	2	-	7
Тема 5. Конфлікти в сфері влади	12	2	2	-	8
Тема 6. Особливості аналізу сучасних політичних конфліктів	11	2	2	-	7
Тема 7. Організаційно-управлінська складова політичних конфліктів	13	2	2/2	-	7
Тема 8. Управління політичними конфліктами: попередження, врегулювання, вирішення	12	2	2	-	8
Тема 9. Технології державного управління конфліктами	11	2	2	-	7
Тема 10. Правові механізми вирішення міжнародних політичних конфліктів	11	2	2	-	7
Тема 11. Політичні конфлікти в сучасній Україні	9	-	2	-	7
Усього годин	120	16	24	-	80

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Виконання практичних завдань	Реферат	Презентація	Виконання завдань самостійної роботи	
PH01	9	6	2	2	6	25
PH03	9	6	2	2	6	25
PH14	9	6	2	2	6	25
PH18	9	6	2	2	6	25
Разом	36	24	8	8	24	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів					
	Опитування	Виконання практичних завдань	Реферат	Презентація	Виконання завдань самостійної роботи	Разом по темі
Тема 1. Проблема конфліктності в історії суспільно-політичної думки	3	2			2	7
Тема 2. Концепції політичних конфліктів в умовах глобалізації	3	2			2	7
Тема 3. Конфлікт як соціальний феномен	3	2			2	7
Тема 4. Політичний конфлікт як прояв соціальної напруги і різновид соціального конфлікту	3	2			2	7
Тема 5. Конфлікти в сфері влади	3	2			2	7
Тема 6. Особливості аналізу сучасних політичних конфліктів	3	2			2	7
Тема 7. Організаційно-управлінська складова політичних конфліктів	3/3	2/2			2/2	14
Тема 8. Управління політичними конфліктами: попередження, врегулювання, вирішення	3	2			2	7
Тема 9. Технології державного управління конфліктами	3	2		8	2	15
Тема 10. Правові механізми вирішення міжнародних політичних конфліктів	3	2			2	7
Тема 11. Політичні конфлікти в сучасній Україні	3	2	8		2	15
Разом	36	24	8	8	24	100

**Шкала та критерії оцінювання опитування на практичних заняттях
для здобувачів вищої освіти**

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Завдання передбачає перевірку теоретичного матеріалу, зокрема ключових понять теми.	<p>0, 1, 2 або 3 бали:</p> <p>3 бали, якщо здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує свої думки; застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади, аргументує їх;</p> <p>2 бали, якщо здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки;</p> <p>1 бал, якщо здобувач вищої освіти розкриває основні положення певної теми поверхнево, викладає матеріал непослідовно, без певної логіки; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;</p> <p>0 балів, якщо відповідь неправильна або відсутня.</p>

Критерії та шкала оцінювання практичних завдань

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Виконання навчальних завдань Навчальні завдання передбачають складання таблиць	<p>0, 1 або 2 бали</p> <p>1 бал, якщо практичні завдання виконані та повністю розкриті питання таблиць;</p> <p>0,5 балів, якщо надано частково правильну відповідь;</p> <p>0 балів, якщо практичне завдання не виконано</p>

Критерії та шкала оцінювання завдань самостійної роботи

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Виконання завдань самостійної роботи Завдання самостійної роботи передбачають розкриття основних важливих компонентів кожної з тем	<p>0, 1 або 2 бали</p> <p>2 бали, якщо навчальні завдання виконані та повністю розкриті всі питання;</p> <p>1 бал, якщо надано частково правильну відповідь;</p> <p>0 балів, якщо навчальне завдання не виконано</p>

Критерії та шкала оцінювання написання реферату

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
Написання реферативної роботи Написання реферату передбачає висвітлення окремої теми з навчального матеріалу або її окремої частини	<p>0, 1, 2, 3-4, 5-6, 7, 8 балів</p> <p>8 балів, якщо виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: означені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання;</p> <p>7 балів, якщо виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо</p>

	<p>повно, дані правильні відповіді на додаткові питання</p> <p>5-6 балів, якщо основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано, матеріал відтворюється в повному обсязі; обґрунтовано, логічно, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки;</p> <p>3-4 бали, якщо основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді;</p> <p>2 бали, якщо є істотні відступи від вимог до реферування. зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок;</p> <p>1 бал, якщо тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми;</p> <p>0 балів, якщо реферативна робота не виконана;</p>
--	---

Критерії та шкала оцінювання презентації

Тип / опис завдання	Шкала оцінювання
<p>Підготовка та захист презентаційної роботи</p> <p>Підготовка презентації передбачає висвітлення окремої теми з навчального матеріалу або її окремої частини</p>	<p>0, 1, 2, 3-4, 5-6, 7, 8 балів</p> <p>8 балів, якщо виконані всі вимоги до підготовки й захисту презентації: означені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема презентації розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання;</p> <p>7 балів, якщо виконані всі формальні вимоги до підготовки й захисту презентації: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Зокрема, ідея презентації виражена імпліцитно або експліцитно, всі фрагменти тексту співвідносяться з основною ідеєю, тема презентації розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання</p> <p>5-6 балів, якщо основні вимоги до підготовки презентації і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано, матеріал відтворюється в повному обсязі; обґрунтовано, логічно, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки;</p> <p>3-4 бали, якщо основні вимоги до підготовки презентації і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, ідея презентації виражена, але фрагменти тексту презентації частково відповідають меті; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді;</p>

	<p>2 бали, якщо є істотні відступи від вимог до підготовки презентації. зокрема: ідея презентації виражена не чітко, фрагменти тексту зовсім не відповідають комунікативному наміру або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок;</p> <p>1 бал, якщо тема презентації не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми;</p> <p>0 балів, якщо презентація не виконана;</p>
--	---

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти

Полтавського державного аграрного університету
<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Герасіна Л.М., Панов М.І Конфліктологія: Підручник. Харків.: Право, 2002. 256 с.
2. Кіянка І. Б. Політична конфліктологія: Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ– 2000», 2020. 96 с.
3. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. [для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України] / Г. І. Луцишин; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
4. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.

5. Основи конфліктології: Навч. посіб. для студ. ВНЗ К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 222 с.
6. Соціальна конфліктологія: підручник. Львів. Львів. держ. ун-т внутр. справ. 2015. 563 с.
7. Arwine A., Mayer L. The Changing Basis of Political Conflict in Advanced Western Democracies. The Politics of Identity in the United States, the Netherlands, and Belgium. New York: Palgrave Pivot, 2013. 119 p. 9.
8. Cook Alethia, Lounsbury Marie Olson. Conflict Dynamics: Civil Wars, Armed Actors, and Their Tactics. University of Georgia Press, 2017. 232 p. 10.
9. Jacoby Tim. Understanding Conflict and Violence: Theoretical and Interdisciplinary Approaches. Routledge, 2007. 256 p. 11.
10. Matlary Naaland et al. (eds.) Ukraine and Beyond: Russia's Strategic Security Challenge to Europe. Palgrave Macmillan, August 2016. 293 p.

Допоміжні:

1. Ващенко І. В. Конфлікти: сучасний стан, проблеми та напрямки їх вирішення в ОВС. Монографія. Харків : ОВС, 2002. 312 с.
2. Ващенко І. В. Характерні ознаки етнічного конфлікту / Вісник ХДПУ ім. Г.С. Сковороди. Психологія, №11, 2003. С. 131-142.
3. Ващенко І. В. Роль етнічної самосвідомості в етнічних конфліктах / Наука і освіта: наук. – практ. ж-л. №1, 2004. С. 89-102.
4. Ложкін Т. Практикум з конфліктології Тернопіль: Воля, 2005. 168 с.
5. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навч. посіб. К.: Професіонал, 2006. 416 с.
6. Конфлікти великих соціальних груп: Навчальний посібник. Харків : Бурун Книга, 2006. 95 с.
7. Примуш М.В. Конфліктологія: Навч. посіб. К.: Професіонал, 2006. 282 с.
8. Скібіцька Л. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. К.: Центр учб. л-ри, 2007. 383 с.
9. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: навч. посіб. 2-е вид., прероб. і доп. К.: Кондор, 2009. 172 с.
10. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. К.: Центр учбов. літ., 2012. 168 с.
11. Sowell T. A Conflict of Visions: Ideological Origins of Political Struggles. Basic Books; Revised edition, 2007. 352 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1. Business Week. URL: <http://www.businessweek.com>
2. Focus URL: <http://www.focus.de/>.
3. Paris Match URL: <http://www.parismatch.com/Actu-Match/Environnement/>.
4. Бібліотека Тернопільського національного економічного університету URL: <http://library.tneu.edu.ua/index.php?>
5. Діловий вісник – виробничо-практичний журнал Торгово-промислової палати України URL: <http://www.ucci.org.ua/synopsis/dv/aboutdv.ua.html>.
6. Інтернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua URL: <http://www.management.com.ua/about.php>.
7. Офіційний вісник України: Єдине повне офіційне періодичне видання нормативно-правових актів України URL: <http://ovu.com.ua>.
8. Персонал Електронне видання. URL: <http://personal.in.ua>